

Sygn. akt VII U 796/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st.sekr.sądowy Adrianna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 22 maja 2013 r. w Gdańsku

sprawy C. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania C. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 13 lutego 2013 r. nr (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczyni C. S. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych z dniem zaprzestania pobierania świadczenia rehabilitacyjnego;

II. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie

ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonej decyzji.

/ Na oryginale właściwy podpis. /

Sygn. akt VII U 796/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 lutego 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonej C. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach, z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153 poz. 1227 ze zm.) tj. nie legitymowania się wymaganym okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy uznał, iż ubezpieczona nie udowodniła żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy wskazał, iż nie uwzględnił ubezpieczonej jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu od 22 maja 1973r. do 31 lipca 1989r. oraz od 04 października 1995r. do 19 stycznia 1996r. w ramach zatrudnienia w Fabryce (...) wobec faktu, iż w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 25 kwietnia 1996r. wskazano pracę na stanowisku obuwnika formowacza powołując się na charakter pracy wymieniony w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8

z 1983 r. poz. 43 ze zm.), w wykazie A dział VII pozycja 14, gdzie wskazano prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykończaniem wyrobów przemysłu skórzanego, natomiast ww. świadectwie pracy wskazano prace związane z wyrównywaniem, formowaniem, prasowaniem elementów spodowych.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona C. S., żądając jej zmiany i przyznania prawa do wnioskowanego świadczenia –szczegółowo wskazując stanowiska, charakter i wymiar wykonywanej w spornym okresie pracy związanej z obuwem. Wniosła także o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków M. G. i E. C., na okoliczność wykonywania pracy w szczególnych warunkach w Fabryce (...) w S..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona C. S., urodzona dnia (...), z zawodu obuwnik, w dniu 07 lutego 2013 r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. kolejny wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach. Ubezpieczona nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego, rozwiązała stosunek pracy z dniem 21 stycznia 2013r. Wymagany wiek 55 lat ubezpieczona ukończyła w dniu 16 kwietnia 2012 r.

Dowód : akta pozwanego –plik emerytalny: wniosek ubezpieczonej o emeryturę k. 81

świadectwo pracy z dnia 23.01.2013r. – k. 82

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczona udowodniła według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r. staż sumaryczny 24 lat, 9 miesięcy i 11 dni, w tym 22 lata, i 29 dni okresów składkowych oraz 2 lat, 8 miesięcy i 12 dni okresów nieskładkowych, jednakże nie udowodniła żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Dowód: akta pozwanego –plik emerytalny : karta przebiegu zatrudnienia ubezpieczonej –k. 86

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 13 lutego 2013 r. pozwany organ rentowy odmówił ubezpieczonej C. S. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach, z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nie udowodnienia wymaganego 15–letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Dowód: akta pozwanego –plik emerytalny : decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia13.02.2013r.. –k. 87

Ubezpieczona zatrudniona była w (...) Zakładach (...) w S. od 22 maja 1973r. do 31 lipca 1989r. oraz od 04 października 1995r. do 19 stycznia 1996r.

W okresie od 22 maja 1973r. do 21 maja 1974r. zatrudniona był na podstawie umowy o przyuczenie do zawodu, w zawodzie obuwnik, formowacz elementów spodowych. Zaczynała prace jako junak OHP, odbywało się to w ramach przyuczenia do zawodu. Jako junak OHP pracowała w pełnym wymiarze czasu pracy. Po zakończeniu nauki zawodu z dniem 31 maja 1974r. rozpoczęła pracę na stanowisku obuwnik formowacz w Oddziale Opracowania. Pracowała przy elementach spodowych, przy ich klejeniu, ścieraniu, dopasowywaniu i wyrównywaniu. Praca przy elementach spodowych polegała na nakładaniu otoków (ram) na spody obuwia. Jest to ten element obuwia, który zakrywa łączenie podeszwy. Nakładanie otoków łączyło się z ich klejeniem. Pokryte klejem ramy umieszczone były pod lampami aby doszło do rozgrzania kleju i wtedy dopiero następowało składanie ramy z podeszwą. Po przyklejeniu dziesięciu par prasowała je. Przygotowywała także obcasy i naklejała je na podeszwy, które musiały być odpowiednio ścierane i przygotowywane pod te obcasy. Praca wykonywana była w oparach kleju. Wnioskodawczyni zajmowała się także klejeniem wyściółek buta, wcześniej wykrojonych przez innych pracowników. Następnie wyściółki te były wkładane do paczek, które szły na montaż.

W okresie od 04 października 1995r. do 19 stycznia 1996r. C. S. kontynuowała zatrudnienie w (...) Zakładach (...) w S. na stanowisku obuwnika. Pracowała w szwalni jako szwaczka. Każda szwaczka miała swój element do przeszycia wnioskodawczynie przeszyciwała zapiętki, czyli ten element utrzymujący piętę w bucie.

Wnioskodawczynie pracowała w systemie zmianowym tj. od 6.00 do 14.00 i od 14.00 do 22.00. W okresie zatrudnienia w Zakładach (...) nie korzystała z urlopu wychowawczego.

Wnioskodawczynie ma przyznane prawo do świadczenia rehabilitacyjnego do lipca 2013r.

E. C. zatrudniona była w (...) Zakładach (...) w S. w okresie od 1973r. do 2000r, na stanowisku obuwnik.

M. G., zatrudniona była w (...) Zakładach (...) w S. w okresie od 1971r. do 2000r., na stanowisku obuwnika.

Za okres zatrudnienia w Fabryce (...) Spółka z o.o. w S. ubezpieczona legitymuje się świadectwem pracy w warunkach szczególnych stwierdzającym, iż w okresie od 22 maja 1973r. do 31 lipca 1989r, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę przy wyrównywaniu, formowaniu, prasowaniu elementów spodowych, na stanowisku obuwnika formowacza tj. prace wymienione w wykazie A dziale VII poz. 14 pkt 2 wykazu stanowiącego załącznik Nr 1 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i lekkiego Nr 19 z dnia 6 sierpnia 1983r. w sprawie wykazu prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu chemicznego i lekkiego.

Dowód:

- akta pozwanego –plik emerytalny : świadectwo pracy z dnia 25.07.1989r. k. 6, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 25.04.1996r. k. 7, świadectwo pracy z dnia 20.01.1996r. k. 9,
- akta osobowe (koperta k. 17) , w tym umowa o przyuczenie do zawodu k. 7,
- akta sprawy w tym zeznania świadka E. C. k. 23-24, zeznania świadka M. G. k. 24 akt, zeznania wnioskodawczynie k. 25 w związku z słuchaniem informacyjnym k. 22-23 akt.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, aktach rentowych pozwanego organu oraz w aktach osobowych ubezpieczonej, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadków M. G. i E. C., bowiem jako osoby obce, nie zainteresowane wynikiem postępowania, a jednocześnie zatrudnione w spornym okresie w tych samym zakładzie pracy, w ocenie Sądu zasługują na walor wiarygodności, tym bardziej, że ich zeznania razem z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym zeznaniami wnioskodawczynie, tworzą zwartą i logiczną całość. W poczet materiału dowodowego Sąd zaliczył także zeznania wnioskodawczynie, które ocenił jako wiarygodne i spójne z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącej C. S. jest zasadne i z tego tytułu zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonej do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawczynie legitymuje się wymaganym 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawczynie prawa do wcześniejszej emerytury, nie jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227 ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27. Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale VII (w przemyśle lekkim) pod pozycją 12 wskazano produkcję spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin obuwniczych, w dziale VII (W przemyśle lekkim) pod pozycją 14 wskazano prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego. Natomiast w wykazie A załącznika do Zarządzeniu Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 07 lipca 1987r. (DZ. U nr 4 z 1987 r.) w dziale VII poz.12 (prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego) w pkt 1 wskazano stanowisko obuwnika – montażysty , formowacza, szwacza (przy ścieraniu, ścienianiu elementów wyrobów) a w pkt 2 obuwnika – montażysty , formowacza, szwacza (przy nanoszeniu kleju i sklejanu elementów wyrobów z użyciem klejów toksycznych).

Wskazać również należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczona w dniu 16 kwietnia 2012 r. osiągnęła 55 rok życia, na dzień złożenia wniosku udokumentowała okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 20 lat, nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach, przy pracy przy produkcji spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin obuwniczych, prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego, uznać można było sporny okresy zatrudnienia ubezpieczonej od 22 maja 1973r. do 31 lipca 1989r. oraz od 04 października 1995r. do 19 stycznia 1996r. w (...) Zakładach (...) w S. na stanowisku obuwnika i szwaczki. Pozwany organ zanegował prace ubezpieczonej w szczególnych warunkach, wskazując, iż w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 25 kwietnia 1996r. wskazano pracę na stanowisku obuwnika formowacza, powołując się na charakter pracy wymieniony w rozporządzeniu, w wykazie A dział VII pozycja 14, gdzie wskazano prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego, natomiast ww. świadectwie pracy wskazano prace związane z wyrównywaniem, formowaniem, prasowaniem elementów spodowych.

W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez ubezpieczoną pracy w szczególnych warunkach w spornych okresach znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym (świadectwo pracy, świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, akta osobowe). Niewątpliwie został on potwierdzony i uszczegółowiony zeznaniami świadków – współpracowników ubezpieczonej ze spornego okresu zatrudnienia – którzy zgodnie wskazali, iż wnioskodawczyni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała każdorazowo w warunkach szczególnych prace przy produkcji spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych oraz klejenie i powlekanie tkanin obuwniczych, pracach związanych ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego. Ubezpieczona pracowała bowiem na stanowisku obuwnika, szwacz przy ścieraniu, szlifowaniu, klejeniu i prasowaniu podeszw .

Jeszcze raz wskazać należy, iż pozwany uzasadniając swoje stanowisko wskazał na rozbieżność pomiędzy nazewnictwem stanowisk pracy ubezpieczonej w ramach spornego okresu zatrudnienia a opisem stanowisk powołanym w rozporządzeniu wskazując, iż w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 25.04.1996 (akta pozwanego plik emerytalny k. 7) wskazano pracę ubezpieczonej jako związaną z wyrównaniem , formowaniem prasowaniem elementów spodowych na stanowisku obuwnika formowacza, natomiast w rozporządzeniu wykaz A dział VII poz.14 wskazano prace związane ze szlifowaniem , klejeniem i wykończeniem wyrobów przemysłu skórzanego.

Nie uszło także uwadze Sądu, iż w inny sposób określono także stanowiska pracy ubezpieczonej w świadectwie pracy z dnia 25.07.1989r. (akta j.w. k. 6v), posługując się pojęciem junak OHP, obuwnik.

Sąd Okręgowy w świetle dokonanych powyżej ustaleń, pomimo rozbieżności w dokumentacji w zakresie nazewnictwa stanowiska pracy ubezpieczonej w powyższych dokumentach uznał, iż niewątpliwie należało przyjąć, że ubezpieczona w spornym okresie stale i w pełni wymiarze czasu pracy wykonywała w warunkach szczególnych prace przy produkcji spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych , prace związane ze szlifowaniem, klejeniem i wykańczaniem wyrobów przemysłu skórzanego oraz prace szwaczki.

W ocenie Sądu, wobec udowodnienia wykonywania stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych w wymiarze ponad 15 lat , ubezpieczona C. S. spełniła wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ osiągnęła 55 rok życia, na dzień złożenia wniosku udokumentowała okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 20 lat, nie przystąpiła do otwartego funduszu emerytalnego.

Na marginesie jedynie wskazać należy, iż z uwagi na zmianę z dniem 01 stycznia 2013r. brzmienia art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych cytowanej wyżej okoliczność rozwiązania stosunku pracy przez ubezpieczoną pozostaje bez wpływu na prawo do wnioskowanego świadczenia, albowiem wyeleminowany został od tej daty warunek rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem dla przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

W konkluzji z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 13 lutego 2013r. i przyznał ubezpieczonej C. S. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach z dniem zaprzestania pobierania świadczenia rehabilitacyjnego. Mając na uwadze fakt, iż w chwili orzekania wnioskodawczyni ma przyznane prawo do świadczenia rehabilitacyjnego oraz dyspozycję art. 129 ust. 1 cyt. zw. z art. 100 ust. 1 i 2 cyt. ustawy emerytalnej z którego wynika, iż prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, z zastrzeżeniem ust. 2. Stosownie zaś do art. 100 ust. 2 jeżeli ubezpieczony pobiera, świadczenie rehabilitacyjne prawo do emerytury, powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku. (pkt I wyroku).

Sąd rozstrzygając sprawę orzekł o braku odpowiedzialności pozwanego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, albowiem dopiero wynik niniejszego postępowania (zeznania świadków, analiza akt osobowych), którymi to danymi nie dysponował organ rentowy na etapie wydawania zaskarżonych decyzji, dały podstawę do poczynienia wiążących ustaleń przed Sądem, co do charakteru pracy w zakwestionowanych przez ZUS okresach .

W pkt II wyroku Sąd orzekł o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z przyczyn wskazanych wyżej na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS , wnioskując a contrario.

SSO Monika Popielińska